

Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamine ja rakendamine Kostivere Koolis

Kostivere 2024

Sisukord

1. Kooli pidaja ja kooli ülesanded vajaliku toe väljaselgitamisel ja rakendamisel	3
1.1. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija.....	3
1.2. Esmane märkamine.....	4
1.3. Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamine.....	4
1.4. Kooli poolt pakutav üldine tugi	5
1.5. Tugispetsialistid koolis	5
1.5.1. Tugispetsialisti teenuse rakendamine.....	7
1.6. Õpiabitunnid	8
1.7. Individuaalne õppekava (IÕK).....	8
1.8. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (IAK)	9
1.9. Tugimeetmete tulemuslikkuse hindamine	9
2. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel rakendatav tugi.....	11
2.1. Tõhustatud tugi.....	11
2.2. Eritugi	12
Lisa 1 Märkamiste tabel	13
Lisa 2 Toe vajaduse kaardistamine Kostivere Koolis.....	15

1. Kooli pidaja ja kooli ülesanded vajaliku toe väljaselgitamisel ja rakendamisel

Kostivere Kool lähtub põhimõttest, et kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid - kõikidel õpilastel on õigus elada kodus, õppida koos eakaaslastega elukohajärgses koolis ja saada kvaliteetset haridust. Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor.

Koolil on võimalik kasutada valla juhtumikorraldaja ja lastekaitsespetsialisti tuge:

KOV juhtumikorraldaja hindab lapse abivajadust koostöös kooliga. Planeerib toetavad teenused ja juhib koostööd võrgustikuga. Korraldab võrgustikule koolitusi ja kovisioone, vastutab ühise juhendmaterjali olemasolu eest.

KOV lastekaitsespetsialist. Juhtum antakse üle, kui lapse heaolu on ohustatud või on tekkinud kahtlus lapse väärkohtlemise, hooletusse jätmise või muu lapse õiguse rikkuva olukorra suhtes (lapsevanem ei täida seadusest tulenevaid kohustusi) või kui lapse käitumine ohustab tema enda või teiste isikute heaolu.

1.1. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija

1. Direktor määrab oma käskkirjaga haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi HEVKO).
2. HEVKO korraldab koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks (nii üldtugi, tõhustatud tugi kui ka eritugi), koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist, toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks. Koordineerib individuaalse arengu jälgimise kaardi ja individuaalse õppekava koostamist ja vormistamist.
3. HEVKO täpsemad tööülesanded on kirjeldatud ametijuhendis.

1.2. Esmane märkamine

1. Kevadel koostöökohtumine Kostivere lasteaiaga, kus lasteaed annab ülevaate I klassi tulevatest tuge vajavatest lastest. Lisaks esitab vanem kooli vastuvõtmise taotlusega koos ka koolivalmiduse kaardi.
2. Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi (õppe kohandamine, lisajuhendamine tunnis ja väljaspool tunde (konsultatsioon vähemalt üks kord nädalas), õppeülesannete diferentseerimine, lisaaja ja –materjalide kasutamine jms).
3. Kui esmased abivahendid (tööülesannete osadeks jagamine, lisaaja andmine jms) ei too soovitud tulemusi, siis teavitatakse tuge vajavast õpilasest klassijuhatajat ja HEVKO-t.
4. Abivajava õpilase esmane märkaja võib olla ka muu kooli töötaja või ka kooliväline inimene. Märkaja edastab info kooli töötajale, kes omakorda edastab info HEVKO-le.
5. Märkamiste tabel (mida märgata, jälgida ja kui kiiresti sekkuda) ning skeem (kuidas toimub toe vajaduse kaardistamine koolis koostöös vallaga) on esitatud dokumendi lisas 1 ja lisas 2.
6. Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt kord õppeaasta jooksul arenguveestlus. Arenguveestluse põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.
7. Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.

1.3. Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamine

1. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitab klassijuhataja sellest vanemat ning HEVKO-t ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. Kooliväliste tugiteenuste pakkujatega suhtleb HEVKO, kui pole kokku lepitud teisiti.
2. Klassijuhataja või HEVKO avab Stuudiumis õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAK), kuhu teevad sissekandeid aineõpetajad, klassijuhataja ja õpilasega töötavad tugispetsialistid. Arengukaardile märgitakse, milles avalduvad õpilase

raskused ja millist tuge talle pakutakse. Arengukaart avatakse ka õpilasele, kellel on trimestrihinnetes „F“ või „MA“.

3. Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis soovitab kool lapsevanemal pöörduda Rajaleidja koolivälise nõustamismeeskonna poole ning vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele rakendatakse tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena.

1.4. Kooli poolt pakutav üldine tugi

1. Üldist tuge saab õpilane, kellel ilmneb ajutine õpiraskus (mahajäämus õpitulemuste saavutamisel), koolikohustuse mittetäitmine, kergem käitumiskäitumus, sotsiaalne või psüühiline probleem, samuti eesti keelest erineva emakeelega õpilane või hiljuti välisriigist saabunud õpilane.
2. Tugimeeskond otsustab, kas ja millist tugispetsialisti teenust õpilane vajab, samuti vaadatakse üle õppevorm – õpe klassis, väiksemas rühmas, individuaalse õppekava (IÕK) alusel. Võimalikud tugiteenused:
 - õpetaja pakutav individuaalne lisajuhendamine;
 - kohustuslikud konsultatsioonitunnid;
 - kooli tugispetsialistide teenus (eripedagoog, psühholoog, sotsiaalpedagoog jne);
 - õpiabitunnid individuaalselt või rühmas;
 - individuaalne õppekava;
 - kunstiteraapia;
 - käitumise tugikava;
 - osalemine pikapäevarühma töös;
 - arenguveestlus;
 - täiendav õppetöö õppeaasta lõpus.

1.5. Tugispetsialistid koolis

Kostivere Kooli tugimeeskonda kuuluvad tugispetsialistid:

- eripedagoog,
- sotsiaalpedagoog,
- koolipsühholoog,
- HEVKO.

Vajadusel kaasatakse teisi liikmeid, kes ei kuulu põhikoosseisu (direktor, õppejuht, klassijuhataja, aineõpetajad, lapsevanemad, õpilane, valla lastekaitsetöötaja, valla juhtumikorraldaja, piirkonnapolitseinik jne).

Abivajavast lapsest teavitatakse kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialisti lastekaitse seaduse § 27 alusel.

Tugispetsialist:

- teeb koostööd õpetajate ja teiste tugispetsialistidega õpilase abi- ja toetusvajaduse väljaselgitamiseks ning hindab õpilase arengut ja toimetulekut õpikeskkonnas eriala kompetentsist lähtuvalt;
- nõustab ja toetab õpetajat õpilase õppe- ja arendustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel, õpilasele sobiva õppemethodika ja õppevormi leidmisel, sobilike õppematerjalide, abivahendite valimisel ja kohandamisel ning individuaalse õppe korralduse kava või õppekava koostamisel;
- toetab ja suunab õpilast esile kerkinud probleemide lahendamisel ning kavandab ja viib läbi õpilase erivajadusest tulenevalt sekkumisi ning õpilase arengut, toimetulekut ja sotsiaalset tegevusvõimet toetavaid tegevusi individuaalselt või rühmas ning hindab rakendatud meetmete tulemuslikkust;
- koostöös teiste tugispetsialistidega nõustab kooli juhtkonda, õpetajaid ja kooli töötajaid erivajadustega õpilaste õppe korraldamisel, õpilase vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamisel ja õpilase toetamiseks sobivate meetmete valikul;
- nõustab erialase pädevuse piires vanemaid ja perekonda lapse arengu ja toimetuleku toetamisega seotud küsimustes;
- teeb vajadusel koostööd meditsiini-, rehabilitatsiooni-, sotsiaalvaldkonna jm spetsialistidega õpilasele vajaliku toe pakkumiseks.

Eripedagoog - teeb kindlaks õpilase arengu- ja õpioskuste taseme ja selgitab välja õpilase arengut mõjutavad tegurid ning õpivajadused; juhendab ja nõustab õpetajaid õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel; valmistab ette eripedagoogilise õpiabirühma- või individuaaltunnid ja viib need läbi.

Logopeed – hindab õpilase kommunikatsioonivõimet, selgitab välja kommunikatsioonihäiretega õpilased, toetab nende suulise ja kirjaliku kõne arengut ning soovib neile sobivat suhtluskeskkonda; toetab õpetajaid õpilaste kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel.

Koolipsühholoog – hindab õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavaid tegureid (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused); nõustab õpilasi isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel; toetab õpilasi ning nõustab vanemaid ja kooli personali kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel.

Sotsiaalpedagoog – hindab õpilase sotsiaalseid oskusi ning analüüsib tema eakohast tegutsemisvõimet takistavaid tegureid, kujundab ja toetab õpilase suhtlemisoskust ja sotsiaalset pädevust; kaardistab koolis esilekerkivate õpilaste sotsiaalsete ja koolikohustuse täitmist takistavaid probleeme, koordineerib nende ennetus- ja lahendustegevust. Vajadusel koostab koostöös klassijuhataja ja teiste tugispetsialistidega õpilasele käitumise tugikava. Jälgib õpilaste koolikohustuste täitmist. Kui õpilane on ühe õppeperioodi jooksul puudunud enam kui 20% õppetundidest teatab sotsiaalpedagoog sellest valla lastekaitsetöötajale, HEVKO kannab andmed ARNO-sse.

Tugispetsialistide täpsemad tööülesanded on kirjeldatud ametijuhendis.

1.5.1. Tugispetsialisti teenuse rakendamine

- Tugispetsialisti teenuse rakendamine, selle maht ja kestus otsustatakse tugispetsialistide, klassi- ja aineõpetajate koostöös. Kool võib kaasata teenuse vajaduse hindamisel ja õpilasele toe valikul teiste valdkondade spetsialiste väljastpoolt kooli, teavitades sellest vanemat või tema seaduslikku esindajat. Teenuse valikul arvestatakse õpilase vanust, vajadusi, individuaalseid eeldusi ja võimeid, samuti lahendamist vajava probleemi iseloomu õpilase eripärast lähtuvalt. Teenuse valikul kuulatakse ära õpilase ja tema seadusliku esindaja arvamus.
- Direktor võtab kooli tööle vajalikud tugispetsialistid või korraldab tugispetsialisti teenuse kättesaadavuse muul viisil, arvestades seejuures õpilaste vajadustega.
- Õpilase või tema seadusliku esindaja poolt teenuse saamiseks soovi avaldamisel või teenuse järele vajaduse ilmnemisel korraldab kool õpilasele võimaluse vestelda isiklikult tugispetsialistiga mitte hiljem kui nädala jooksul. Õnnetusjuhtumi puhul või olukorras, kus õpilase enda või teiste õpilaste elu või tervis on ohus, tuleb õpilasele teenust pakkuda esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui järgmisel tööpäeval.
- Tugispetsialisti teenuseid osutatakse koolis või vanema või tema seadusliku esindaja nõusolekul muus asukohas. Teenuse osutamisel muus asukohas teeb teenuse

osutaja koostööd kooliga ning edastab koolile vajalikku infot teenuse sisu, mahu ning tulemuslikkuse kohta.

- Tugispetsialisti teenuse osutamisel järgitakse teabe avalikustamise reegleid ja isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Teenuste korraldamisega seotud isikutel on õigus avaldada üksteisele õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks.
- Tugispetsialistide poolt õpilasele läbi viidud hindamiste, testimiste ja uuringute järeldused vajalike sekkumiste kohta, spetsialistide antud soovitused, rakendatud teenused ja meetmed ning hinnang nende tulemuslikkusele kantakse ajalise järjekorras õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Andmed õpilasele osutatud teenuse kohta kantakse ka ARNO-sse.

1.6. Õpiabitunnid

Individaalsest õpivajadusest lähtuvalt võib õpilasele korraldada õpiabitunde individuaalselt või rühmas.

1. Õpiabi maht peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb HEVKO või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi.
2. Õpiabi vastuvõtmise otsustab direktor. Otsuse tegemisel lähtub direktor õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekust. Õpilaste arvu õpiabirühmas, määrab direktor, arvestades õpilaste hariduslike erivajaduste iseloomu, kooli teenindava eripedagoogi ja HEVKO või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi.
3. Teenuse valikul kuulatakse ära õpilase ja tema seadusliku esindaja arvamus.

1.7. Individuaalne õppekava (IÕK)

IÕK koostamist ja vormistamist koordineerib HEVKO.

Kool koostab õpilasele IÕK juhul, kui:

1. õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
2. õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
3. õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;

4. kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusel vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

Individuaalsele õppekavale üleviimise vormistab direktor oma käskkirjaga.

1.8. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (IAK)

1. Õpilasele, kes vajab toe välja selgitamiseks pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, avatakse individuaalse arengu jälgimise kaart.
2. Individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmist koordineerib koolis HEVKO.
3. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile kantakse:
 - Õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused (õpilase tugevad ja nõrgad küljed erinevates õppeainetes ja sotsiaalsetes oskustes, õpilase õpihuvi, motivatsioon ja õpioskused, tunnetustegevus, emotsionaalne seisund ja käitumine koolis);
 - Testimiste ja uuringute tulemused;
 - Tugispetsialistide soovitused;
 - Koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused õppe korraldamiseks;
 - Rakendatud teenused ja tugi;
 - Lapsevanema arvamused ja vajalikud nõusolekud;
 - Hinnang rakendatud teenuste ja pakutud toe tulemuslikkuse kohta ja ettepanekud edaspidiseks.
4. Õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaardi avamisest teavitatakse õpilase vanemat.

1.9. Tugimeetmete tulemuslikkuse hindamine

1. Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.
2. Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab HEVKO koostöös õpetajate ja tugispetsialistide soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.
3. Ettepanekud edasisteks tegevusteks:
 - Meetme lõpetamine;
 - Meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil;
 - Meetme vahetamine;

- Muu meetme lisamine;
- Täiendavate uuringute teostamine;
- Eriarsti, erispetsialisti poole pöördumine;
- Koolivälise nõustamismeeskonna poole pöördumise soovitamine.

2. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel rakendatav tugi

Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis pööratakse koolivälise nõustamismeeskonna poole soovitus saamiseks. Taotluse koolivälisele nõustamismeeskonnale esitab kirjalikult õpilase vanem või tema poolt volitatud isik.

1. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovib lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.
2. Koolivälise nõustamismeeskonna otsus kantakse Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS), mille kohta tuleb koolile e-kiri. Seejärel edastab HEVKO lapsevanemale kirjaliku nõusoleku vormi täitmiseks ja allkirjastamiseks ning kannab lapsevanema nõusoleku ARNO keskkonda pärast seda, kui vanem on edastanud oma nõusoleku soovitusel rakendamiseks.
3. Kui Jõelähtme valla territooriumil ei ole võimalik korraldada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel kohast õpet, on vald kohustatud koostöös teiste koolide ja nende pidajatega tagama õpilasele hariduse omandamise võimalused ning korraldama transpordi või hüvitama õpilase sõidukulud. Transport korraldatakse ja sõidukulud hüvitatakse vallavalitsuse kehtestatud korras, välja arvatud juhul, kui sõidukulud hüvitatakse riigieelarvest ühistranspordiseaduse § 35 lõike 2 või § 36 lõike 2 alusel kehtestatud korras.

2.1. Tõhustatud tugi

Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu terviseseisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

1. pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;
2. pidevat tugispetsialistide teenust ja osajaga õpet individuaalselt või rühmas;
3. pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;
4. õpet eriklassis (kuni 12 õpilast).

Sihtrühmaks on õpilased, kellel on käitumishäired, rasked somaatilised haigused, püsiv õpiraskus, düsleksia, düsgraafia, kõnepuue või kes vajavad lihtsustatud õpet

2.2. Eritugi

Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab:

1. puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;
2. osajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis (kuni 6 õpilast).

Lisa 1 Märkamiste tabel

MIDA MÄRGATA?	MIDA JÄLGIDA?	SEKKUMISE KIIRUS
Käitumine	Agressiivsus, ropendamine, kurvameelsus, kiusamine, vägivald, valetamine	Suhtlemine-jälgimine
Edasi minek õppimises	Üldine õppimisraskus, järsk muutus hinnetes	Suhtlemine-jälgimine
Hügieen	Riided väikesed, kulunud, pesemata/ihu pesemata	Suhtlemine-jälgimine
Puudumised	Puudumise sagedus, teatud õppeainete vältimine	Suhtlemine-jälgimine
Sõbrad	Sõprade puudumine, kampadesse kuulumine	Suhtlemine-jälgimine
Kokkulepped	Kokkulepete mittetäitmine, eiramine, teisiti tõlgendamine	Suhtlemine-jälgimine
Koostöö	Koostöövalmidus, avatus koostöök	Suhtlemine-jälgimine
Vigastused	Teiste poolt tekitatud vigastused (lapsevanemad, lapsed); enesevigastused	Kohe 112, lapsevanema teavitamine
Erinevate ainete tarvitamine	Lapse kõne, silmavaade, meeleolumuutused, emotsionaalne ebastabiilsus	Kohe 112, lapsevanema teavitamine
Terviseprobleemid	Pidevad valud, tihe wc käimine, haiguse tõttu puudumine, normist kõrvalekaldeid toitumisel, ala- ja ülekaal	Kohe 112, lapsevanema teavitamine
Vaimse tervise probleemid	Suitsiidimõtted, ärevushood (nutu, põhjendamatu naer), motoorne rahutus (jalaväristamine), tikid, suitsiidimõtted	Kohe 112, lapsevanema teavitamine
Suhted vanematega	Lapse ja lapsevanema vaheline suhtlemine, vanemlikud oskused, kuidas laps räägib oma vanemast	Suhtlemine-jälgimine

Lapsevanemate terviseprobleemid, riskikäitumine	Ainete tarvitamine (alkohol, uimastid), konfliktsus, tavapärasest erinev käitumine, kokkulepetest mitte kinnipidamine	Suhtlemine-jälgimine
Sotsiaalne kompetentsus	Empaatia, sotsiaalsed oskused	Vaatlemine-jälgimine
Kognitiivsed oskused	Tähelepanu, taju, mälu, probleemilahendus, planeerimine, järeldamine, keele- ja kõnefunktsioonid	Vaatlemine-jälgimine

Lisa 2 Toe vajaduse kaardistamine Kostivere Koolis

